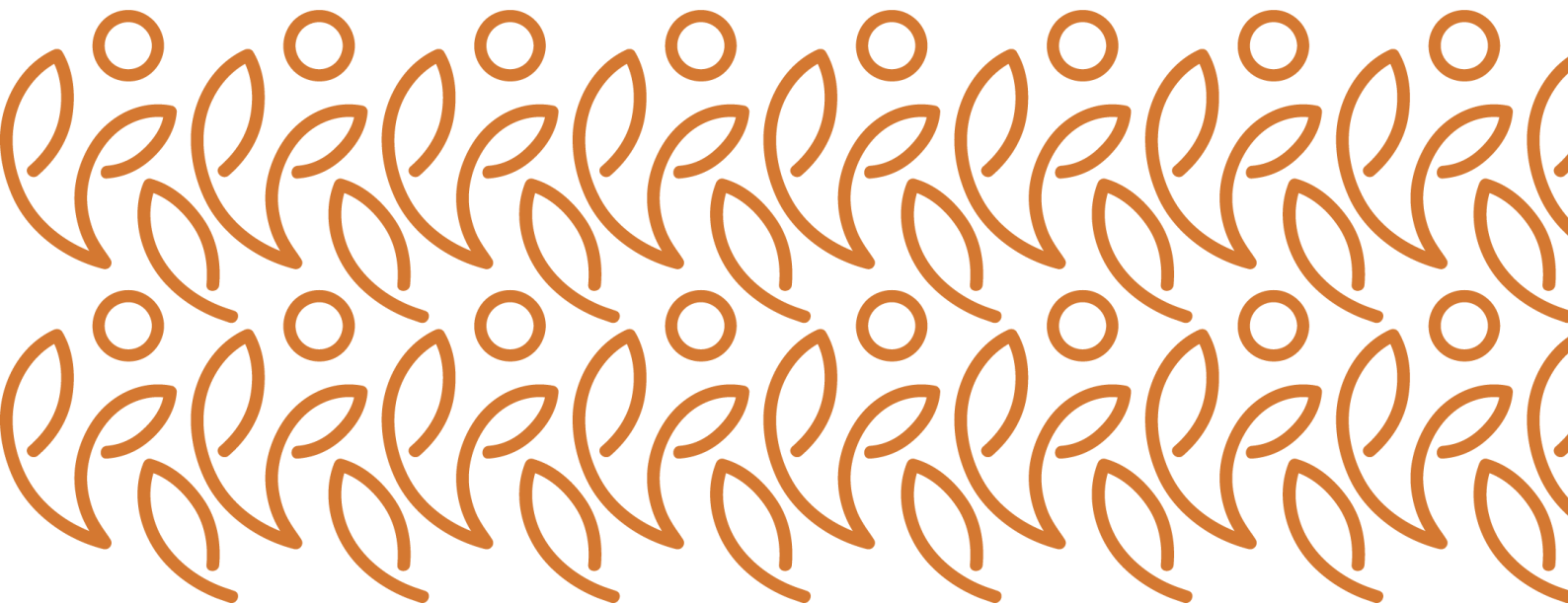

Varmistetaan ruoka-apu Etelä- Pohjanmaalla 2024 (VARAPU EP)

Hankesuunnitelma

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue 31.8.2023

Tiina Haapaniemi, kehittämissuunnittelija & Miia Hietaniemi, yhdyspintasuunnittelija

Sisällys

1	Hankkeen tarve	3
2	Kohderyhmä.....	4
3	Hankkeen tavoitteet	5
4	Toteutus	7
4.1	Aikataulu	7
4.2	Toimenpiteet.....	7
5	Tuotokset, tulokset ja vaikutukset.....	10
6	Hankkeen hallinnointi	11
6.1	Hankkeen ohjausryhmä ja organisoituminen	11
6.2	Hankkeen toimijat	11
6.3	Hankkeen resurssit	13
6.4	Viestintä.....	14
6.5	Seuranta ja arviointi	14
6.6	Riskit ja niihin varautuminen	15
	Liitteet	16

Hankesuunnitelma

Tämä hankesuunnitelma on koottu Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen kehityspalveluissa ja suunnitelman kirjoitustyössä on ollut mukana kuntien, seurakuntien ja järjestöjen edustajia. Hankesuunnitelma on hyväksytetty hyvinvointialueen sosiaalijohtajilla 31.8.2023.

1 Hankkeen tarve

Etelä-Pohjanmaan alueen kunnissa on hyvin erilaiset käytännöt ruoka-aputoiminnan toteutuksesta. On kuntia, joissa ruoka-apua toteuttaa pääosin evankelisluterilainen seurakunta ja kuntia, joissa toimintaa toteuttavat vapaan suunnan seurakunnat sekä vapaaehtoisvoimin toimivat järjestöt. Toimijoista ja resursseista ei ole tarkkaa kokonaiskuvaa eikä yhdessä järjestäytynyttä koko aluetta koskevaa toimintaa ole. Ruoka-aputoimintaa toteuttavista järjestöistä on tuotu esille huoli, että ruoka-apua tarvitsevien asiakasmäärä on kasvussa, kun taas jaettavan ruoan määrä on yhä vähäisempää. Alueen ruoka-aputoimintaan osallistuvista yrityksistä ei ole selkeää kokonaiskuvaa ja uusia mahdollisia lahjoittajia voitaisiin tavoittaa yhteisellä viestinnällä.

Ruoka-aputoiminnan järjestäminen ei kuulu kuntien tai hyvinvointialueen lakisääteisiin tehtäviin. Tarve järjestöjen edellytysten tukemiselle on, sillä ruoka-aputoiminta tukee heikommassa asemassa olevia ja on tärkeää yhdyspintatyötä niin kuntien, järjestöjen, yritysten kuin hyvinvointialueen kesken. Ruoka-avun turvaaminen etenkin maakunnan keskuskaupunkien ulkopuolelle aiheuttaa ruoankuljetuskustannuksia, joihin järjestöissä tarvitaan tukea.

Osallisuuden toteutumiseksi on tärkeä saada myös heikommassa asemassa olevien ääni kuuluviin. Hanke mahdollistaa tämän kohderyhmän tavoittamisen ja kuulemisen ruoka-avun jakamisen yhteydessä.

Usein ruoka-apua tarvitsevilla on laajempaa avun tarvetta, mikä voitaneen tunnistaa ruoka-avun yhteydessä. Apua tarvitsevat voidaan ohjata oikeanlaisiin kunnan ja hyvinvointialueen palveluihin.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelta on lähestytty alueen kuntia ja järjestöjä ja järjestetty 8.8.2023 yhteinen Teams-verkostoitumistilaisuus, jossa kartoitettiin alueen keskeisimpiä ruoka-aputoimijoita sekä heidän rooliaan ja näkökulmiaan tarpeista ruoka-aputoiminnan kehittämiseksi. Tilaisuudessa kerrottiin myös hankkeesta ja sen osatoteuttajaksi

hakemisesta. Tilaisuuteen osallistui järjestöjen, eri seurakuntien, kuntien ja hyvinvointialueen edustajia lähes 60. Havaintojen ja järjestetyn yhteisen tilaisuuden perusteella alueella on selkeä tarve alueelliselle kehittämis- ja yhteistyölle sekä verkostoitumiselle.

Yhteistyöllä ja yhteisellä verkostoitumisella voidaan tehdä näkyväksi järjestöjen merkitystä ja tarvetta sekä tunnistaa alueita, joissa ruoka-apu toteutuu heikommin tai sitä ei juurikaan ole. Yhteisellä verkostoitumisella voidaan vahvistaa nykyisten toimijoiden toimintaa esimerkiksi jakamalla hyviä käytänteitä ja mahdollisesti luoda edellytyksiä uusille vapaaehtoistoimijoille.

2 Kohderyhmä

Hankkeen keskeiset kohderyhmät ovat taloudellisesti heikommassa asemassa olevat ja ruoka-apua tarvitsevat eri ikäiset kuntien asukkaat, mm. perheet, työelämän ulkopuolella olevat, ikääntyneet ja maahanmuuttajat. Syyt ruoka-avun tarpeeseen voivat olla mm. seuraavia: työttömyys, osa-aikatyö, pitkäaikaistyöttömyys, sairaus, ylisukupolvinen köyhyys, velkaantuminen, liian pienet tulot, jolloin esimerkiksi sosiaaliturva tai eläke ei riitä kasvaneisiin pakollisiin kuluihin (asuminen, ruuan kallistuminen, runsaat lääkekulut). Kohderyhmään kuuluvien määrä on ollut järjestöjen mukaan kasvussa ja joukossa on yhä enemmän myös ukrainalaisia.

Kohderyhmään kuuluvia kohdataan ruoka-avun asiakkuuden kautta hankkeen osatoteuttajien eli järjestöjen ja vapaan suunnan seurakuntien toimesta. Kuntien, seurakuntien ja vapaaehtoisjärjestöjen edustajia on ollut mukana hankehakemuksen valmistelussa keväällä ja elokuun aikana Teams-kokouksissa.

Ruoka-avussa kohdattujen määrä vaihtelee alueella riippuen sekä jakelussa toimivien vapaaehtoisten että myös lahjoituksena saadun hävikkiruoan määrästä. Esimerkiksi alueen suurimmassa ruoka-apua jakavassa järjestössä Lakeuden Ruoka-apu ry:ssä kohdattiin viime vuonna ruoan jakamisen yhteydessä n. 50 000 asiakaskohtaamista, jonka lisäksi järjestö koordinoi apua muiden jaettavaksi lähikuntiin (n. 10 000 asiakaskohtaamista). Jaettavan ruoan määrä järjestöllä on noin 1 000 000 kg. Hakemusten perusteella hankkeen osatoteuttajaksi hakevat järjestöt arvelevat suorita kohtaamisia hankevuoden 2024 aikana kertyvän 75 260–78 440. Välillisiä kohtaamisia on lisäksi arviolta useampia

kymmeniä tuhansia. Tarkemmin osatoteuttajien ruoka-avussa tavoitettujen määrä ja alueellinen kattavuus on luettavissa liitteestä 1. Evankelisluterilaisen diakoniatyön kautta jaetaan osittain muiden järjestöjen niihin kuljettamaa hävikkiruokaa ja alla yhteisluvut Etelä-Pohjanmaan ja Lapuan rovastikunnan seurakuntien tilastoista vuodelta 2022. Evankelisluterilaiset seurakunnat ovat vuonna 2022 järjestäneet yhteensä 132 yhteisöllistä ateriaa tai ruokailua. Taloudellisia avustuksia on annettu yhteensä 543 307 €, mikä sisältää muutakin kuin suoraan ruokaan kohdennettua avustusta. Ruokakasseja on seurakuntien toimesta jaettu yhteensä 18 361. Jaettavat ruokakassit saadaan osin vapaaehtoisjärjestöjen kokoamana ja kuljettamana. Maakunnan suurimman kaupungin Seinäjoen evankelisluterilaisen seurakunnan diakoniatyön ruokapankki avusti 7400 asiakasta vuonna 2022. Elintarviketukea jaettiin vuonna 2022 Seinäjoen seurakunnassa 9971 henkilölle. Vertailtaessa esimerkiksi Seinäjoen seurakunnan elintarviketukea 2021 ja 2022 vuosien välillä, on kasvua tapahtunut kaikissa ryhmissä. Kasvu on ollut suurinta 3 hengen taloudessa asuvilla, +59 %.

Diakoniatyön kohtaamisissa on tilastoitu ensisijaiseksi keskusteluteemaksi talousteema yhteensä 22 593 kertaa.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueella toimii talousneuvola, joka tarjoaa matalan kynnyksen apua isoihin ja pieniin arjen raha-asioihin monialaisesti. Toiminnassa ovat mukana Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen aikuissosiaalityö, Valtion talous- ja velkaneuvonta, Ulosotto ja Kela. Palvelu on tavoittanut alkuvuoden 2023 aikana yhteensä 73 asiakasta ympäri maakuntaa.

3 Hankkeen tavoitteet

Alueellisen hankkeen tavoitteet on kytketty valtionavustuskokonaisuudessa määriteltyihin tavoitteisiin. Täsmällisemmät tavoitteet ovat tuotoksia ja tuloksia, joita hanke tavoittelee. Nämä on kuvattu tässä hakemuksessa tarkemmin Taulukossa 1 ja kappaleessa 5.

Etelä-Pohjanmaalla hankkeen tavoitteena on:

1. Tukea ruoka-aputoiminnan järjestämistä mahdollisimman laajasti sekä vahvistaa kuntien ja alueella toimivien ruoka-aputoimijoiden tavoitteellista yhteistyötä.

Alueellisen hankkeen toimenpiteinä on koota ja kartoittaa Etelä-Pohjanmaan ruoka-aputoimintaa toteuttavat tahot ja toiminnat ja vahvistaa niiden keskinäistä ja tavoitteellista yhteistyötä luomalla niistä verkosto. Verkostoa koordinoi Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue ja sille luodaan hankevuonna selkeä rakenne ja suunnitelmat.

Hanke tukee alueen järjestöjen ja vapaaehtoisten edellytyksiä toteuttaa ruoka-apua tarjoamalla avustusta niiden hakemiin hyväksyttäviin kustannuksiin.

Hanke tuo näkyväksi ruoka-apua toteuttavien järjestöjen olemassaolon ja tarpeen merkitystä.

2. Vahvistaa ruoka-aputoiminnan yhteyttä ja kiinnittymistä alueella tapahtuvaan, osallisuutta edistävään ja eriarvoisuutta, köyhyyttä, syrjäytymistä ja syrjintää vähentävään hyvinvointityöhön, kuten hyvinvointialueen ja kuntien toteuttamaan hyvinvointi- ja terveydenedistämistyöhön ja hyvinvointialueen aikuissosiaalityöhön.

Yhteistyötä vahvistamalla ja kartoittamalla saadaan selville mahdolliset ruoka-aputoiminnan katvealueet Etelä-Pohjanmaalla.

Hanke vahvistaa hyvinvointialueen ja kuntien tietoisuutta ruoka-apua jakavista toimijoista ja hankevuonna suunnitellaan ja ohjataan palveluiden jalkautumista ruoka-avun yhteyteen. Tämä madaltaa asiakkaiden kynnystä palveluihin hakeutumiseen ja ohjautumiseen.

Hankevuonna selvitetään kuntien kouluissa, oppilaitoksissa ja päiväkodeissa syntyvän ruokahävikin hyödyntämismahdollisuuksia.

3. Etelä-Pohjanmaan alueen ruoka-aputoiminnan merkitys on tunnistettu

Hankkeen yhteisen viestinnän kautta kannustetaan alueen yrityksiä mukaan ruoka-avun lahjoittajiksi.

Lisätään yhteistyötä valtakunnallisten ruoka-aputoimijoiden ja kehittämishankkeiden (kuten Kirkkopalvelut, SPR ja KOA ry) kanssa

ruoka-aputoiminnan yleisen kehittämisen ja koordinoinnin vahvistamiseksi.

Ruoka-aputoiminnan vapaaehtoistyötä vahvistetaan lisäämällä yhteistyötä esimerkiksi tuetun työllistymisen, kuntouttavan ja sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan, toimintakeskusten ja työpajojen kanssa. Työelämän ulkopuolella oleville osallistuminen ruoka-avun jakoon voi olla sosiaalisesti tärkeää ja lisätä myös heidän hyvinvointiaan ja työelämävalmiuksia.

Hankkeessa kehitetään yhteistä viestintää tukemaan ruoka-aputoiminnan järjestämistä ja toimijoita.

4 Toteutus

4.1 Aikataulu

Hankkeen toimenpiteitä koskeva aikataulu on kuvattu kuvaan 1.

Kuva 1 Kuva hankeaikataulusta

4.2 Toimenpiteet

Hankkeen tavoitteet ja niitä edistävät toimenpiteet on kuvattu taulukossa 1. Toimenpiteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan taulukkoon kuvatuin keinoin. Tavoitellut tulokset on kuvattu taulukon viimeiseen sarakkeeseen.

Tavoite	Toimenpiteet	Seuranta ja arviointi, jota ohjausryhmä seuraa	Tuotokset ja tulokset
1. Etelä-Pohjanmaan ruoka-aputoiminnan järjestäminen mahdollisimman laajasti ja kuntien ja alueella toimivien ruoka-aputoimijoiden tavoitteellisen yhteistyön vahvistaminen.	Kartoittaa Etelä-Pohjanmaan ruoka-aputoimintaa toteuttavat tahot ja toiminnat ja vahvistaa niiden keskinäistä ja tavoitteellista yhteistyötä luomalla niistä verkosto.	Verkoston kokoonpano ja toteutuneet kokoukset. Verkostolle on laadittu yhteinen viestintäsuunnitelma ja toimijoiden koulutustarpeet on selvitetty	Verkostolle luodaan hankevuonna selkeä rakenne ja suunnitelmat. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue koordinoi verkostoa.
	Hanke tukee alueen järjestöjen ja vapaaehtoisten edellytyksiä toteuttaa ruoka-apu tarjoamalla avustusta niiden hakemiin hyväksyttäviin kustannuksiin.	Määrällisesti -vuoden aikana toteutuneet ruokajakotilaisuudet osatoteuttajakohtaisesti -Järjestöjen tavoittamat asiakkaat ruokavussa, - jaettu ruokamäärä Osatoteuttajan tekemä vertailu toteutumasta suhteessa edellisvuosien määriin.	Alueellisesta toiminnasta on saatavilla määrällisiä seurantalukuja ja niiden ilmoittamisen on yhdessä sovitut käytänteet.
	Lisätään yhteistyötä valtakunnallisten ruoka-aputoimijoiden ja kehittämishankkeiden (kuten Kirkkopalvelut, SPR ja KOA ry) kanssa ruoka-aputoiminnan yleisen kehittämisen ja koordinoinnin vahvistamiseksi.	Ruoka-apu.fi-palvelun käyttöaktiivisuus ennen hanketta ja hankkeen jälkeen. Kirkkopalveluiden järjestämiin yhteisiin koulutuksiin/tapaamisiin osallistuneet Etelä-Pohjanmaan alueelta	Ruoka-apu.fi-palvelun käyttö (järjestöt, seurakunnat, kuntalaiset) on aktiivisempaa ja sitä hyödynnetään myös hyvinvointialueen ammattilaisten käytössä
	Hankevuonna laaditaan yhteinen viestintäsuunnitelma, jonka sisällä olevia toimenpiteitä toteutetaan	Julkaistujen mediatiedotteiden ja sosiaalisen median päivitysten sisältö ja määrä, viestintäsuunnitelma	Ruoka-avun merkitys ja keskinäinen tietoisuus ruoka-aputoimijoista lisääntyy väestön, ammattilaisten ja

Tavoite	Toimenpiteet	Seuranta ja arviointi, jota ohjausryhmä seuraa	Tuotokset ja tulokset
			päättäjien keskuudessa
<p>2. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa ruoka-aputoiminnan yhteyttä ja kiinnittymistä alueella tapahtuvaan, osallisuutta edistävään ja eriarvoisuutta, köyhyyttä, syrjäytymistä ja syrjintää vähentävään hyvinvointityöhön, kuten hyvinvointialueen ja kuntien toteuttamaan hyvinvointi- ja terveydenedistämistyöhön tai hyvinvointialueen aikuissosiaalityöhön.</p>	<p>Hanke vahvistaa hyvinvointialueen ja kuntien tietoisuutta ruoka-apua jakavista toimijoista.</p> <p>Hankevuonna suunnitellaan ja ohjataan kuntien ja hyvinvointialueen palveluiden jalkautumista ruoka-apun yhteyteen. Tämä madaltaa asiakkaiden kynnystä palveluihin hakeutumiseen ja ohjautumiseen.</p>	<p>Määrällisesti -Kuntien ja hyvinvointialueiden palveluista järjestetyt tilaisuudet ruoka-apun yhteydessä -Tilaisuuksissa tavoitettu osallistujamäärä</p> <p>Laadullista palautetta tilaisuuksien hyödyistä kerätään asiakas- ja ammattilaiskyselyin (5/2024 ja 11/2024)</p>	<p>Järjestöjen, kuntien ja hyvinvointialueen työntekijöiden yhteistyön syventyminen ja mahdolliset uudet yhteistyön muodot</p>
	<p>Hankevuonna selvitetään kuntien kouluissa, oppilaitoksissa ja päiväkodeissa syntyvän ruokahävikin hyödyntämismahdollisuuksia.</p>	<p>Kunnat, joissa selvitys tehty ja johtopäätökset jatkosuunnitelmita.</p>	<p>Ruokahävikin hyödyntämisen lisää jaettavan ruoan määrää</p>
<p>3. Etelä-Pohjanmaan alueen ruoka-aputoiminnan merkitys on tunnistettu</p>	<p>Hankkeen avustus tukee osatoteuttajia työssään, hanke mahdollistaa alueellisen verkostoitumisen ja yhteistyön. Katvealueet selvitetään.</p>	<p>Hankkeen osatoteuttajille tehdyt kyselyt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onko ruokajakoon osallistuneet yksiköt lisääntyneet? - Onko auttanut nykyisiä ruoka-aputoimijoita laajentamaan omaa ruoka-aputoimintaansa? 	<p>Mahdolliset katvealueet, joissa ruoka-apua ei ole tarjolla on tunnistettu ja niihin on tarkoitus järjestää ja kohdentaa apua</p>
	<p>Ruoka-aputoiminnassa vapaaehtoistyön vahvistaminen</p>	<p>Onko yhteistyötä hyvinvointialueen kuntouttavan työtoiminnan ja</p>	<p>Kuntouttavan työtoiminnan ja ruoka-aputoimijoiden</p>

Tavoite	Toimenpiteet	Seuranta ja arviointi, jota ohjausryhmä seuraa	Tuotokset ja tulokset
	lisäämällä esimerkiksi kuntoutuksen yhteistyötä kuntoutuksen työtoiminnan ja työpajojen kanssa.	kuntien työpajojen kanssa syntynyt ruoka-avun jakamisen yhteyteen.	n mahdollinen yhteistyö

Taulukko 1 Hankkeen tavoitteiden mukaiset toimenpiteet, seuranta ja tuotokset.

5 Tuotokset, tulokset ja vaikutukset

Hankkeen tuotokset ja tulokset on kuvattu tavoitteittain pääpiirteittäin Taulukossa 1. ja niitä on tarkennettu tässä kappaleessa.

- Hankkeessa syntyy yhteinen alueellinen ruoka-aputoimijoiden verkosto, joka jakaa tietoa ja osaamista. Verkostolla voi olla myös yhteistä koulutustoimintaa.
- Tietoisuus eri toimijoiden tekemästä työstä lisääntyy vuoropuhelun myötä.
- Verkoston toiminta varmistaa ruoka-avun piirissä olevien vapaaehtoisten osallisuuden ruoka-avun kehittämiseen ja sen yhtenäistämiseen.
- Hyvinvointialueen ammattilaisten toteuttama asiakkaiden kohtaaminen ruoka-avun piirissä madaltaa kynnystä sosiaali- ja terveyspalveluihin ohjautumiseen, jolloin palvelut ovat oikea-aikaisempia ja saavutettavia.
- Yhteinen hanke tukee kuntiin nimettyjä järjestö- ja hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen yhdyshenkilöitä yhteistyössä ruoka-apua toteuttavien järjestöjen ja seurakuntien kanssa.
- Kunnissa tapahtuvan koulujen ja päiväkotien hävikkiruoan hyödyntämisen selvittäminen on tehty
- Alueen ruoka-apua toteuttavat järjestöt ja seurakunnat tulevat tietoiseksi ruoka-apu.fi-palvelun käytöstä ja ottavat sen käyttöönsä.
- Hankkeen yhteisen viestinnän kautta kannustetaan alueen yrityksiä mukaan ruoka-avun lahjoittajiksi.

- Hanke tuo näkyväksi ruoka-apua toteuttavien järjestöjen olemassaolon ja tarpeen merkitystä.

6 Hankkeen hallinnointi

6.1 Hankkeen ohjausryhmä ja organisoituminen

Hankkeelle perustetaan rahoituksen varmistuttua joulukuussa ohjausryhmä. Ohjausryhmään nimetään edustus hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen ja seurakuntien osalta siten, että ohjausryhmän kokoonpano tukee hankkeen alueellista ja kansallista yhteistyötä edistäviä tavoitteita. Ohjausryhmä kokoontuu neljä kertaa vuodessa.

Hankkeen osatoteuttajiksi hyväksytyjä järjestöjä ja seurakuntia tuetaan hankkeen aikana erillisellä osatoteuttajien verkostolla, joka kutsutaan koolle Teams-tapaamisiin joka toinen kuukausi. Yksittäisiä kontakteja kuten puheluita käydään tarvittaessa.

Etelä-Pohjanmaan alueellinen ruoka-aputoimijoiden verkosto kokoontuu hankkeen aikana puolivuositain. Lisäksi hankkeen merkeissä perustetaan tarvittaessa muita pienempiä teemallisia työryhmiä, esimerkiksi viestintätyöryhmä.

6.2 Hankkeen toimijat

Hankkeen osatoteuttajien eli ruoka-apua tekevien järjestöjen ja vapaan suunnan seurakuntien rooli on hankkeen tavoitteiden toteutumisen edellytys. Hankkeen osatoteuttajat:

- vastaavat varsinaisesta ruoka-aputoiminnasta ja avustuksen on tarkoitus tukea vapaaehtoistyön tekemisestä syntyvissä välillisissä kustannuksissa.
- Osatoteuttajien käymä vuoropuhelu kuntien, hyvinvointialueen työntekijöiden ja evankelisluterilaisen seurakunnan ja ruokahävikkiä jakavien yritysten kanssa on oleellinen, jotta ruoka-aputoiminta heikommassa asemassa oleville toteutuu.
- osatoteuttajat vastaavat toimintansa viestinnästä ja heillä on käytössään ruoka-apu.fi-palvelu.

Hyvinvointialue koordinoi ja hallinnoi hanketta. Hyvinvointialue:

- kokoaa ruoka-aputoimijoiden alueellisen verkoston ja käynnistää alueellisen yhteistyön ja kehittämistyön.
- vastaa alueellisen hankkeen hallinnoinnista, viestinnästä ja maksatuksesta hankkeen osatoteuttajille.
- jalkauttaa palveluissaan olevaa toimintaa ruoka-aputoiminnan yhteyteen, esim. ammattilaisten ohjaus ja neuvonta velka- ja talousneuvonnan teemoista. Tarkemmin yhteistyö suunnitellaan, kun hanke on saanut rahoituksen.
- edistää yhteistyötä valtakunnallisten ruoka-aputoimijoiden ja kehittämishankkeiden (kuten Kirkkopalvelut, SPR ja KOA ry) kanssa ruoka-aputoiminnan yleisen kehittämisen ja koordinoinnin vahvistamiseksi.
- Hyvinvointialueen tehtävä on koota yhteen seurantaan ja arviointiin tarvittavat tieto ja raportoida se hankkeen päätyttyä.

Hankealue kattaa lähtökohtaisesti kaikki Etelä-Pohjanmaan alueen kunnat.

Kunta esimerkiksi

- toteuttaa kohdennettua viestintää ruoka-aputoiminnan yhteydessä palveluistaan (kulttuuri, vapaa-aika, liikunta, nuorisotyö, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, ehkäisevä päihdetyö)
- pyrkii kehittämään yhteistyötä ruoka-aputoimintaa tekevien järjestöjen ja seurakuntien kanssa kuntalaisten hyväksi
- järjestää mahdollisen KAIKU-kortti-toiminnan
- selvittää kuntien ruokajakelussa esim. kouluissa ja oppilaitoksissa syntyvän ruokahävikin hyödyntämismahdollisuudet ruoka-avuksi
- pyrkii vahvistamaan ruoka-aputoiminnan vapaaehtoistyötä lisäämällä yhteistyötä esimerkiksi työpajojen kanssa.
- varmistaa edustajan osallistumisen alueellisen verkoston kokoontumisiin

Hankeeseen sitoutuminen on vielä osittain kuntien poliittisissa elimissä kesken. Etelä-Pohjanmaan kuntakohtaiset viralliset aiesopimukset toimitetaan jälkikäteen syyskuun loppuun mennessä.

Muut verkostot

Hankkeessa tehdään yhteistyötä Suomen Punaisen Ristin hallinnoiman ruoka-avun koordinaation kehittämishankkeen kanssa. Yhteistyö on erityisesti molemminpuolista viestintää valtionavustusta ja ruoka-aputoimijoita koskevista aiheista sekä tiedonvaihtoa ruoka-avun tilannekuvan ylläpitämiseksi. Kannustamme hankkeen osatoteuttajia osallistumaan Suomen Punaisen Ristin, Ruoka-apu.fi:n ja Sininauhaliiton järjestämiin valtakunnallisiin ruoka-avun kuukausittaisiin verkkotapaamisiin.

Hankkeessa tehdään yhteistyötä Kirkkopalveluiden Ruoka-apu.fi -toiminnan kanssa. Yhteistyö sisältää verkostoyhteistyötä, asiantuntijaosaamisen vaihtoa ja viestinnällistä yhteistyötä. Hankkeen toimijat ilmoittavat ruoka-apatapahtumistaan Ruoka-apu.fi-palvelussa. Hyvinvointialue hyödyntää Ruoka-apu.fi:hin kertyvää seuranta- ja tilastotietoa ruoka-aputoiminnan kehittämistyössä sekä kannustaa toimijoita raportoimaan toiminnastaan palvelun kautta. Ruoka-apu.fi antaa konsultaatiotukea ja tuottaa yhdessä hankkeen kanssa ajankohtaisia ja hyödyllisiä sisältöjä alueellisiin kehittämisprosesseihin ja verkostotapaamisiin. Ruoka-apu.fi osallistuu hankkeen eri kehittämisryhmiin.

Hanke tekee yhteistyötä Kotimaisen avustustyön liiton KOA ry:n kanssa hyvien käytänteiden kehittämisessä ja edistämässä, muun muassa yhtenäisen ruoka-avun saajien määrällisen raportoinnin ja seurannan edistämiseksi.

Evangelisluterilaisten seurakuntien diakoniatyössä tehdään yhteistyötä hankkeen osatoteuttajien kanssa. Vaikka valtionapua ei tässä hankkeessa niille myönnetäkään, on diakoniatyöllä tärkeä rooli verkostossa ja yhteistyötoimijana.

Tarkemmat yhteistyön muodot eri toimijoiden kanssa sovitaan, kun valtionavustuspäätös ja ruoka-avun koordinaation kehittämishankkeen rahoitus ovat varmistuneet.

6.3 Hankkeen resurssit

Hanke toteutetaan osatoteuttajien työpanoksella vapaaehtoisvoimin. Hankkeeseen ei palkata erillisiä työntekijöitä ja hanketta hallinnoidaan ja toteutetaan osana hyvinvointialueen eri palvelualueiden työntekijöiden muuta työnkuvaa sekä ostamalla asiantuntijapalvelua muun muassa

tilintarkastuskuluihin. Hanke koordinoidaan kehityspalveluista. Hankkeen kirjanpitoon, maksatukseen ja koordinaation kuuluvia kustannuksia ja työpanoksen irrottamista varten osoitetaan hankkeen kokonaissummasta 10 %. Hankehallinnoija ohjaa, seuraa ja raportoi hankkeen toteutusta. Hanke tukee hyvinvointialueen yhdyspintatyön toteutumista.

Valtionapu auttaa vapaaehtoistoimijoita ruoka-avun jakamisessa ja isommissa hankinnoissa. Matkakulut muodostavat selkeästi suurimman valtionapuun kohdentuvan tarpeen, sillä etäisyydet ovat pitkiä kasvukeskusten ulkopuolelle. Lisäksi ruokaa jaetaan myös koteihin, koska osalla ruoka-apua saavista toimintakyky on alentunut.

Kaksi osatoteuttajaa hakee avustusta koneisiin ja kalusteisiin. Toimintaa toteutetaan kuntien, järjestöjen ja seurakuntien tiloissa. Toimitilakuluihin on mahdollisuus hakea hankeavustusta, jos vapaaehtoisjärjestö maksaa niistä vuokraa. Lisäksi avustusta on haettu pakkaustarvikkeisiin.

Hankkeeseen sitoutuminen ja toimenpiteisiin osallistuminen ei edellytä kunnalta erillistä taloudellista resursointia. Hankkeen tavoitteita voidaan edistää kunnan olemassa olevan toiminnan sisällä ja niistä saattaa syntyä välillisiä kustannuksia.

6.4 Viestintä

Hankkeen viestinnästä vastaa hyvinvointialue. Hankkeelle luodaan hyvinvointialueen hyvaep.fi-verkkosivuille oma sisältösivu. Alueellisesti hankkeesta ja sen aikaansaannoksista laaditaan mediatiedotteita ja sosiaalisen median julkaisuja. Osatoteuttajat viestivät yhdessä kuntien ja seurakuntien kanssa omasta paikallisesta toiminnastaan myös itsenäisesti. Hankkeesta viestitään ammattilaisille hyvinvointialueen verkostoissa ja työryhmissä sekä poliittisille päättäjille yhdyspintatyön sekä hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen lautakunnassa. Tarkempi viestintäsuunnitelma laaditaan myöhemmin.

Viestinnän osalta merkittävässä roolissa ovat osatoteuttajien verkoston tapaamiset, hankkeelle perustetun ohjausryhmän tapaamiset ja ruoka-aputoimijoista koostuvan alueellisen verkoston tapaamiset.

6.5 Seuranta ja arviointi

Hankkeen alussa sovitaan osatoteuttajien kanssa yhteiset käytänteet kohtaamisten ja jaetun ruoan määrälliseen kirjaamiseen ja seurannan

toteutukseen. Hankkeen tavoitteiden toteutumisen seuranta ja arviointi on kuvattu tarkemmin kappaleessa 4.2 taulukossa 1.

6.6 Riskit ja niihin varautuminen

Hankkeen toteutumista haastavia riskejä pyritään tunnistamaan ennalta. Riskejä ja niihin varautumista on kuvattu alla olevaan taulukkoon (Taulukko 2).

Riskin kuvaus	Seuraus, jos riski toteutuu	Toimenpiteet riskin poistamiseksi tai pienentämiseksi	Hankkeen yhteyshenkilö, ohjausryhmä
Hankkeen henkilöstö vaihtuu yllättäen	Hanketta koskeva osaaminen ja hiljainen tieto katoaa. Hankkeen sidosryhmillä saattaa olla väärä tieto oikeasta yhteyshenkilöstä.	Hankkeen dokumentointikäytännöt on kuvattu selkeästi ja niiden käyttöä valvotaan. Hankkeen yhteyshenkilötiedot päivitetään hyvaep-verkkosivuille ja sidosryhmille tiedotetaan jatkuvasti hankkeessa tapahtuvista muutoksista.	Osatoteuttaja, hankehallinnoija, kunnat
Vapaaehtoisresurssit	Toimintaa ei voida järjestää eikä laajentaa	Hankerahoituksella tuetaan järjestöjen taloudellisia resursseja toimia. Luodaan yhteistyömahdollisuuksia työpajojen kautta resurssien mahdollistamiseksi.	Hankehallinnoija, osatoteuttajat
Ruoan toimittajien määrä ei ole riittävä	Toimintaa ei voida järjestää eikä laajentaa	Markkinointi ja viestintä saa mukaan uusia ruoka-apuun lahjoittajana osallistuvia yrityksiä myönteisen mielikuvan kautta	Hankehallinnoija, osatoteuttajat
Osatoteuttajat ei sitoudu hankkeeseen	Hankkeen toteuttaminen on hankehallinnoijalla, jolle on hankkeessa osoitettu	Osatoteuttajia tuetaan ja kannustetaan hankkeen aikana säännöllisillä tapaamisilla, joissa annetaan yhteistä	Hankehallinnoija, osatoteuttajat

	ainoastaan 10 % osuus	ohjausta. Alussa sovitaan roolit ja työnjaot.	
Ruokaa tarvitsevien määrä lisääntyy hallitsemattomasti	Ruoka ei riitä, mikä aiheuttaisi hallitsemattoman tilanteen ruoanjakopaikoilla ja yleisessä ilmapiirissä	Mahdollisesti järjestöjen järjestysmieskoulutus (rahoitus puuttuu)	Tarvitsee yhteistä organisoitumista laajemmin

Taulukko 2 Riskit ja niihin varautuminen

Liitteet

Liite 1

Ruoka-avussa kohdattujen määrä ja alueellinen kattavuus